

Людмила Поліщук
аспірантка кафедри педагогіки
Житомирський державний університет імені Івана Франка

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ

Глобалізація соціальних, економічних та культурних процесів вимагає координального оновлення національної освіти України. Процес інтеграції України в Європейську спільноту потребує вивчення і впровадження освітніх норм і стандартів, а також пошуку розбудови національної системи освіти України.

Як зазначено в Державній національній програмі „Освіта” („Україна ХХІ століття”), „існуюча в Україні система перебуває в стані, що не задовольняє вимог, які постають перед нею в умовах розбудови української державності, культурного та духовного відродження українського народу. Виявляється передусім у невідповідності освіти запитам особистості, суспільним потребам та світовим досягненням людства...” [1:5].

Тому виникає потреба в удосконаленні вищої педагогічної освіти і введення нових освітніх стандартів, які визначають пріоритетні завдання, що передбачає модернізацію змісту і методів підготовки майбутнього вчителя шляхом нової реалізації його потенційних можливостей. Учені - практики зазначають, що рівень конкурентоспроможності випускників вищих навчальних закладів України, у зв'язку з виходом на європейський ринок праці, потребує більш вимогливого ставлення до них, а це, в свою чергу, зобов'язує до глибокого аналізу тенденцій у європейській та світовій освіті. Згідно з Болонським процесом, одним із пріоритетних напрямів державної політики, щодо розвитку освіти є: підвищення соціального статусу і професіоналізму працівників освіти, посилення їх державної і суспільної підтримки [2:7]. У зв'язку з цим суспільство більш вимогливо ставиться до професіоналізму педагога: його професійних знань, умінь, педагогічної культури, особистісних якостей.

Зазначимо, що проблему загальнопедагогічної підготовки у вищій школі розглядали в своїх роботах (О.Абдуллина, А.Андрущенко, Ю.Азаров, В.Сластенин, О.Піскунов, Л.Вовк, М.Євтух, Е.Лузік, С.Гончаренко, В.Паламарчук); психологічні проблеми становлення особистості (О.Асмолов, І.Бех, О.Киричук, В.Моляко, В.Рибалка' та ін.); проблеми загальної професійної підготовки майбутніх вчителів (А.Дубасенюк, О.Антонова, Ш.Зязун, А.Алексюк, І.Богданова, М.Фіцула та ін.). Проте проблеми загальнопедагогічної підготовки вчителя, зокрема й у Західній Європі не знайшли достатнього висвітлення.

Метою цієї статті є виявлення шляхів формування загальнопедагогічних навичок та вмінь, обґрунтування необхідності пошуку нових

засобів та форм підготовки майбутніх вчителів до педагогічної діяльності.

Сучасний підхід до актуальної проблеми загальнопедагогічної підготовки майбутніх вчителів характеризується зосередженням на формуванні готовності студентів до професійно - педагогічної діяльності, яка забезпечується сукупністю загальних і спеціальних компетенцій, як в теорії так і в практиці.

Під загально педагогічною підготовкою, ми розуміємо систему і цілісний процес, націлений на формування у майбутніх вчителів системи загально педагогічних знань, навичок та умінь, як в педагогічній теорії так і в навчальній практиці, а також творчого підходу до педагогічної діяльності [3:137]. За словами

О.А.Абдуллиной „загальнопедагогічна підготовка - це системостворююче ядро в загальній системі професійної підготовки вчителя” [3:13].

Система загальнопедагогічної підготовки є загальною і необхідною кожному вчителю, незалежно від його фаху. Фундаментальна теоретична та практична підготовка розширює професійний кругозір вчителя, дозволяє бачити будь-яку навчально-виховну проблему та знаходити рішення [4:230]. Основною метою загально педагогічної підготовки є становлення майбутніх вчителів професіоналами широкого профілю, які в своїй професійній діяльності повинні реалізувати різноманітні функції: освітню, виховну, розвивальну, дидактично-методичну, соціально-виховну. Адже вчитель є одночасно фахівцем, наставником, організатором діяльності дітей, активним учасником спілкування з учнями, їх батьками, колегами.

Особистість формується в процесі діяльності. Для вчителя - це педагогічна діяльність, освоєння якої починається в період навчання, тобто в період формування загальної підготовки вчителя. Загальна підготовка вчителя зароджує необхідні професійно-особистісні якості, які потім забезпечують успіх професійного труда. Від школи та вчителя залежить майбутнє суспільство. Якщо вчитель не професіонал, то в першу чергу страждають діти. Іноді процес втрати знань і моральних переконань буває незворотнім. Тому вчитель повинен володіти високо розвинутим аналітичним мисленням, інтелектуальними вміннями та навичками, високим творчим потенціалом. Отже, одним із найважливіших компонентів системи навчання і виховання вчителя в навчальних закладах є загальна підготовка, яка представляє собою взаємозв'язок методичної та практичної підготовки.

Отже підводячи підсумки ми можемо зазначити, що формування загальнопедагогічної підготовки полягають у цілостності теорії та педагогічної практики, які розглядаються як ступені єдиного процесу пізнання. Тобто ми можемо сказати, що метою загальнопедагогічної підготовки є формування вчителя, володіючого основами педагогічної теорії та загальними практичними вміннями та навичками, як показником здатності використання теоретичних знань в практичній діяльності.

Література

1. Державна національна програма “Освіта,, (Україна ХХІ століття. - К.: Райдуга, 1994. - 61 с.
2. М.Ф.Степко, В.Д.Шинкарук, Я.Я.Болюбаш та ін. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес - К.,2004. - 58 с.
3. О.А.Абдуллина. Загально-педагогічна підготовка вчителя в системі вищої освіти – М.: Просвещение, 1990. - 141 с.
4. О.Є. Антонова Базові знання з педагогіки: Монографія - Житомир держ. ун - т, 2004. - 270 с.
5. Закон України “Про освіту,, - Голос України, 1996. - 25 квітня – 13 с.